

Handlingsplan

MOT VOLD I NÆRE RELASJONER

Berlevåg Kommune

VEDTATT AV KOMMUNSETYRET: 21.11.2013

OPPDATERT VEDTAK: 17.06.2021

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

Utgangspunktet for denne handlingsplanen er basert på regjeringens handlingsplan «Et liv uten vold» (2014-2017), barnevernloven, forvaltningsloven, barneloven, sosialtjenesteloven og straffeloven. I juni 2019 varslet regjeringen oppstart av arbeidet med en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Den nye handlingsplanen skulle komme i løpet av første halvår 2020 men er ennå ikke ferdigstilt.

Formålet med handlingsplanen

Formålet er å tidligst mulig forebygge, avdekke og yte hjelp til personer som blir utsatt for vold av sine nærmeste. Planen er utviklet for å styrke hjelpetilbudet for de utsatte, gjennom samarbeid mellom de kommunale og statlige tiltakene man har til enhver tid. Målet med planen er at personer som er utsatt for vold skal til enhver tid føle at de blir fulgt opp på en god måte, og at de på en enkel måte skal få oversikt over de hjelpetiltakene som finnes. Voldsutøveren skal få hjelp til å bryte voldsspiralen ved å delta på allerede eksisterende behandling.

Hva er vold?

Med vold i nære relasjoner legger man til grunn straffeloven § 219.

Den som ved å true, tvinge, begrense bevegelsesfriheten til, utøve vold mot eller på annen måte krenke, grovt eller gjentatt mishandler

- a) Sin tidligere eller nåværende ektefelle eller samboer,
- b) Sin eller tidligere eller nåværende ektefelles eller samboers slektning i rett nedstigende linje,
- c) Sin slektning i rett oppstigende linje,
- d) Noen i husstand, eller
- e) Noen i sin omsorg

Straffes med fengsel inntil 4 år.

Dersom mishandlingen er grov eller fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse, er straffen fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelse av om mishandlingen er grov, skal det særlig legges vekt på om den har vart over lang tid og om det foreligger forhold som nevnt i § 232.

Medvirkning straffes på samme måte.

Som vold regnes fysisk vold, psykisk vold, seksuell vold, materiell vold og kontrollerende adferd. Vold i nære relasjoner rammer hardt, og har alvorlige følger for dem som opplever den. Volden innebærer minst en tredelt krenkelse. For det første er både den fysiske og psykiske volden som utøves rå og brutal. For det andre innebærer den et tillitsbrudd, fordi at den utøves av et menneske man i utgangspunktet har et nært forhold til. Og for det tredje foregår den ofte i hjemmet, på et sted der man skal kunne føle seg trygg.

Avvergeplikt og melde/opplysningsplikt

Alle har en generell plikt til å søke å hindre visse former for forbrytelse gjennom å melde forholdet til politiet eller evt. Annen instans. Straffeloven § 139 pålegger under trussel om straff en plikt til å søke avverget visse grovere forbrytelser ved anmeldelse til vedkommende

myndighet. Eksempelvis gjelder det for terrorisme, drap, ran, familievold, seksuelle overgrep – særlig mot barn, kidnapping og grovere tilfeller av vold.

Alle offentlige instanser har en plikt til å melde ifra om barn som utsettes for vold eller er vitne til vold, og samtidig plikter de å gi barneverntjenesten all den informasjonen som de har om barnet og dens familie etter forespørsel fra barnevernet.

Handlingsplanen har fem overordnede målsettinger

1. Sikre offer med nødvendig bistand og beskyttelse
2. Samarbeidskompetanse og kunnskap i hjelpeapparatet skal styrkes
3. Styrke behandlingstilbud til voldsutøveren
4. Vold i nære relasjoner skal gjøres mer synlig
5. Foreta forebygging gjennom holdningsendring

De overordnede målene skal gjennomføres etter kommunens økonomiske rammer, og i hovedsak ved å bruke informasjon fra de instansene man har til rådighet.

Kommunens ansvar

Etter norsk lov er kommunen forpliktet til å gi sine innbyggere, herunder voldsutsatte et forsvarlig tilbud.

- I henhold til lov om sosiale tjenester §1-1, er lovens formål:
- Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.
- Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Involverte tjenester på kommunalt nivå

Barnehage:

I henhold til barnehageloven har barnehageansatte opplysningsplikt hvis det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker.

Skole:

Opplæringsloven § 15-3 omhandler skolens opplysningsplikt til barnevernstjenesten:

Personalet i skolen skal etter denne loven, være på vakt overfor forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten.

Uten hinder av taushetsplikt skal personalet av eget tiltak gi opplysninger til barnevernstjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller når det er andre former for omsorgssvikt jf. §§ 4-10 til 4-12 i lov 17 juni 1992 nr.100 om barnevernstjenester, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. §4-24 i den samme loven. Også etter pålegg fra organ som er ansvarlig for å gjennomføre lov 17 juni 1992 nr.100 om barneverntjenester, skal personalet gi slike opplysninger.

De ansatte på skolen har hatt opplæring i meldeplikt og rutiner på sending av bekymringsmeldinger til barnevernet, de har dette hver høst.

Ungdomsklubben:

Ungdomsklubben holder til nå i «nybygget: bassengbygget» og er åpen for barn og unge hver sine ettermiddager i uka. Det er 2 voksne klubbarbeider i jobben. De har ansvar for gjennomføring av klubbkvelder og andre arrangementer i regi av ungdomsklubben. Klubbarbeidene er tilsatt av Rådmannen og administrativt underlagt barne- og ungdomslederen.

PP-tjenesten:

Pedagogisk–psykologisk tjeneste er hjemlet i Opplæringsloven og retter sitt arbeid primært inn mot barn i skole og barnehager som har en vanskelig opplærings situasjon. Målsettingen for tjenesten er å medvirke til at barn, unge og voksne med særskilte behov får best mulig vilkår for læring og utvikling, og den enkelte får et helhetlig tilbud. Sakkyndig arbeider med utredning av ulike lærevansker og rådgivning er en vesentlig del av arbeidsfeltet. Tjenesten arbeider hovedsak med barn og unge i alderen 0 - 20 år. Alt arbeid rundt det enkelte barn foregår i samarbeid med foresatte. Foreldre til barnehagebarn med særskilte behov skal tilbys veiledning. Tjenesten skal hjelpe skolen i arbeid med kompetanseutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov. Tjenesten har strukturert og formalisert samarbeid med barnehagen, skolen, helsestasjon og barnevernet. Gjennom samarbeidet kan man avdekke vold og sikre at voldsutsatte får den hjelp de trenger

Barnevernstjenesten:

I 2010 inngikk Berlevåg kommune og Båtsfjord kommune et innerkommunalt samarbeid om barnevernstjenesten, hvor Berlevåg kommune er vertskommune for tjenesten. Barneverntjenesten har også opprettet en vakttelefon som er bemannet hele døgnet, tlf. 458 79 865, som kan kontaktes ved tilfeller om bekymring for barn/familier. Politiet kan i akutte hendelser kontaktes på tlf. 02800. Politiet (påtalemyndigheten) har egen vedtaksmyndighet etter barnevernsloven inntil barnevernstjenesten er koblet på saken. Barneverntjenesten arbeider etter Lov om barneverntjenester og inkluderer alle barn som bor eller oppholder seg i kommunen samt deres foreldre. Hva angår vold og overgrep er dette områder barneverntjenesten søker avdekt gjennom arbeidet med mottak og behandling av bekymringsmelding og opprettelser av undersøkelsessaker rundt barnefamilier.

Psykisk helsevern:

Kommunens psykiske helsevern har som funksjon å gi støttesamtaler til mennesker i krise. Det minnes i denne sammenheng om at uten hindringer av taushetsplikten (Helsepersonelloven §21) skal helsepersonell av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger alvorlig form for omsorgssvikt jf. lov om barnevernstjenester § 4-10, §4-11 og §4-24.

Helsestasjonen:

Helsestasjon i Berlevåg har en stilling for helsesykepleier. Helsesykepleier har fast ukentlig tid på skolen, der elevene kan oppsøke tjenesten på eget inaktiv.

Helsestasjon arbeider i hht. Veileder for helsestasjon - og skolehelsetjenesten, utgitt av Statens helsetilsyn. Helsestasjon skal fremme god fysisk og psykisk helse samt fremme gode sosiale og miljømessige forhold rund barnefamilier. Helsestasjon har ved behov samarbeidstid med skole og barnehagen, PPT og barnevernet.

Fastlegen:

Legetjenesten har først og fremst en informasjonsplikt ovenfor den voldsutsatte personen. De skal ha god kjennskap til lovverket, vite hvilke tilbud som eksisterer, og hvilke ulike instanser som kan være aktuelle å samarbeide med. Det dreier seg da om barnevern, politi, RTVS og krisesenter i Hammerfest (78 41 30 18). Involverer volden barn eller unge har legetjenesten en opplysningsplikt ovenfor barnevernet. Hvis legetjenesten henviser voldsutsatte personer til andre instanser, så skal legetjenesten følge opp vedkommende ved hjemkomst i samarbeid med andre involverte instanser. Tillit og fortrolighet mellom behandlingsapparatet og den voldsutsatte skal kunne bygges over tid slik at man kan få hjelp til å foreta nødvendige tiltak. Nyansatte leger og turnuskandidater skal informeres om lovverket og om ulike samarbeidsinstanser i forbindelse med vold i nære relasjoner.

NAV:

Nav, Arbeid- og velferdsforvaltningen, er en felles etat for arbeid, trygd og sosialtjenester. NAV sine tjenester er primært rettet mot den voksne befolkningen, men samtidig skal NAV være oppmerksom på om brukeren har barn og eventuelle forhold som kan involvere barnevernet. NAV har plikt til å gi opplysninger til barnevernstjenesten om forhold som kan føre til tiltak jf. Lov om sosiale tjenester i NAV § 45, uten hinder av taushetsplikt. I de tilfeller der den voldsutsatte trenger tjenester fra flere aktører og/eller veiledning som går ut over NAV-kontorets mandat/kompetanse, har veileder plikt til å sørge for at andre instanser gir hjelp.

Kommunalt kriseteam

Handlingsplanen for psykososialt kriseteam i Berlevåg er en lovfestet tjeneste, og er en del av kommunens helhetlige beredskapsplan. Kriseteamet er en tverrfaglig ressurs i tillegg til den bistand som blir gitt gjennom det ordinære tjenesteapparatet. I Berlevåg består kriseteam av kommunelege/vakthavende lege, psykiatrisk sykepleier, helsesykepleier, sosiallærer, barnevern, og prest (ved behov).

Kommunen sitt ansvar omfatter psykososial oppfølging ved enkelt hendelser av begrenset omfang, og ved omfattende kriser og katastrofer. Målsettingen for kommunalt kriseteam er å gi innbyggerne i Berlevåg et tilbud om psykososial støtte ved påkjenninger som er så store at de overgår personen sine muligheter og ressurser til å mestre situasjonen, samt å forebygge framtidige helseproblemer.

Nødetatene, legevakt og berørte kommunale tjenester kan be om bistand fra kriseteamet.

Hjemmebaserte tjenester:

Offentlig ansatte har etter bestemmelsene i barnevernloven meldeplikt til barnevernet når det er grunn til å tro at barnet blir mishandlet eller utsatt for alvorlig omsorgssvikt. Denne bestemmelsen er også spesielt angitt i andre særlover, for eksempel i opplæringsloven, barnehageloven, lov om psykisk helsevern, lov om helsepersonell, lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene, straffeprosessloven.

Andre samarbeidspartnere

Krisesenter:

Krisesentret i Hammerfest gir tilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i og/eller seksuelle overgrep. Lov om kommunale krisesentertilbud regulerer kommunens plikt til å yte hjelp til mennesker som er utsatt for vold i nære relasjoner ved å tilby: Et trygt og midlertidig botilbud, dagtilbud, døgnåpen telefon for råd og veiledning, samtaler og oppfølging i reetableringsfasen. Krisesentret i Hammerfest drives i samarbeid med følgende kommuner: Måsøy, Nordkapp, Hasvik, Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Berlevåg og Hammerfest.

Politi

Politiet må ha klare rutiner på hvem som skal kontaktes i hver situasjon når det framkommer at det er vold i nære relasjoner. Dette slik at offeret til enhver tid føler seg ivaretatt og får tilgang til den hjelp den har behov for. Tlf: 02800.

Aktuelle telefonnumre:

Overgrepsmottaket i Hammerfest: 78 42 12 10
Familievernkontoret i Øst-Finnmark: 78 99 57 70
Nasjonal kontakttelefon: 800 30 196
Krisetelefonen for barn og unge: 116 111
Barnehuset i Tromsø: 77 79 74 40
Vern for eldre: 800 30 196

Aktuelle tiltak:

Informasjon på Berlevåg kommunes hjemmesider:

Berlevåg kommune vil på sin hjemmeside lage en overskrift: «Vold i nære relasjoner», med en link til hvor man finner informasjonen om:

- Hvor man kan finne fagstoff.
- Hvem man kan kontakte for å få råd og veiledning.

Samarbeidsmøte med skole og barnehage med tema: «hvordan avdekke og følge opp barn som utsettes for vold og overgrep i nære relasjoner».

Informasjonsmøte for pensjonister med tema «overgrep har ingen aldersgrense».

Informasjon rettet mot barn

Kartlegge hvilke materiale som er tilgjengelig og som retter seg direkte mot barn.

Samarbeide med skole og barnehage om å bruke dette aktivt i lek og undervisning.

Handlingsplanen er oppdatert av:

Helena Laupstad (sykepleier i helsestasjons- og skolehelsetjenesten) og Merete Ann Jensen (psykiatrisk sykepleier) i 2021. (Med pålegg fra politiråd og samarbeidsavtale Båtsfjord kommune og Berlevåg kommune).